

A számok lépten-nyomon előbukkannak mindennapi beszédünkben, magyar és idegen szavainkban egyaránt. Különösen gyakori a 3 (három a magyar igazság), és a 7 (hetedhét országon túl, hétpróbás gazember, stb.). Ezek szorzata pedig a nyerő szám, a 21. Vannak számok, amelyeknek politikai jelentése van: a múlt században a 48 és a 67, a mi századunkban a 19 és az 56.

Számnevek rejtőznek az olyan idegen eredetű szavakban, mint pl. *diploma* (görög szó, azt jelenti: kettőbe hajtott) és *tetrán* (négy benzolgyűrűt tartalmazó vegyület van benne). A hónapok nevei szeptembertől decemberig a 7,8,9,10 számok latin nevét tartalmazzák. A *dékán* szó is latin eredetű: tizedest, azaz tíz tanárvezetőjét hívták eredetileg így, később az igazgató-tanítók, majd az egyetemi karok vezetőinek a titulusa lett. A *pünkösöd* elmagyarosodott görög szó ötvenediket jelent, mert pünkösöd az 50. napra esik húsvét után, ugyanolyan régimódi számolással, ahogyan pl. Jézus harmadnapra támadott fel. Mai számolásunk szerint vasárnap a második nap péntek után, mert magát a pénteket nem számoljuk. Hasonlóképpen, jelenleg a 2000. évet írjuk Krisztus után, de ha a születési évét számítjuk első évnek, akkor 1999. december 31-ével már el is telt a kétezredik év.

A Biblia nemcsak a kereszténység szent könyve, hanem magyar irodalmi nyelvünk kialakulásában is nagy szerepe volt. A Bibliában temérdek szám van, különösen Mózes negyedik könyvében (nevezik Számok könyvének is) és János apostol mennyei jelenésekről írott könyvében. Az 1, 2, 3 mellett nagyon sokszor megtalálható benne a 7 (pl. Isten a teremtés 7. napján pihent meg, egyiptomi hét szűk esztendő, Jézus 7 ördögöt űzött ki Mária Magdolnából, stb.) A legkisebb olyan szám, amely nem fordul elő a Bibliában: az 58. A legtitokzatosabb szám a 666, „a fenevadnak száma”. Ezt sokféleképpen próbálták megfejteni, úgy hogy héber, görög és latin szavak betűinek a számértékét összeadták. Egyesek szerint a 666 magát a római birodalmat jelenti, mások Néro vagy Domiciánusz római császár nevét vélik felfedezni benne, de még olyan próbálkozás is volt, amely szerint a pápa a fenevad (indokolás: „Isten fiának helytartója” latinul VICARIVS FILII DEI, és az ebben levő római számok összege éppen 666).

Az európai számmisztika Pitagorasz görög bölccsel kezdődött a Kr. e. 6. században. Ő és tanítványai rájöttek, hogy a húros és fűvös hangszerekkel keltett, egymással szépen összehangzó (azaz harmonikus) hangok kapcsolata számokkal is leírható. Úgy vélték, a világon mindennek a lényege egész számokkal fejezhető ki. Ebből a titokzatos (misztikus) alapelvből kiindulva kezdtek alaposan tanulmányozni a számokat, és így a számmisztika (ez az „előtudomány”) a matematika nevű igazi tudomány fejlődését is megindította. Hasonló jelenségek a tudomány történetében: a csillagjósolás elősegítette a csillagászat fejlődését, és a mai vegyészet létrejöttében is szerepe volt az alkímiának (az aranycsinálási kísérleteknek.)

A számmisztika fennmaradt a középkorban is, amikor a matematika fejlődése évszázadokra megállt. Példa: az 1230-as években a mongolok előretöréséről szóló kósza hírek alapján úgy gondolták, keletről egy nagy uralkodó közeledik, talán maga a Messiás. Azért gondoltak erre, mert 1240 a zsidó időszámítás szerint éppen az 5000. év volt. Nagy volt a csalódás, amikor Batu kán megjelent Európában, végigpusztítva Magyarországot és Lengyelországot. A Bibliát is számmisztikával magyarázták *kabbala* nevű elméletük alapján a zsidó hittudósok. Példa: a „sz(u)lam” szó létrát jelent, amely a bibliai Jákob álmában az égig ért, Mózes pedig a Szinai hegyen kapta a tízparancsolatot az Úrtól. A szulam és szinai szavakban lévő betűk héber számértéke egyaránt 671, és ez azt mutatja, hogy a tízparancsolat az a létra, amelyen az égbe juthatunk.

A számokat a bolygókkal, ezeket pedig az 1500-as években a bűvös négyzetekkel is kapcsolatba hozták (lásd a mellékelt lapot). A számmisztika *numerológia* néven mind a mai napig él (ellentétben pl. az alkímiával). A mai numerológusok igen egyszerű recepteket adnak az ember jellemének és sorsának a meghatározásához: nevének betűit számokká alakítják, s e számokból vonnak le következtetést. Valójában aligha hihető, hogy két embernek ugyanolyan legyen a jelleme és ugyanaz legyen a sorsa, csak azért, mert a nevük ugyanaz. Az ismertebb numerológusok általában tenyérjósok is. Ilyen volt az angol Louis Harmon („művésznevén” Cheiro), és a magyar Rosta Erzsébet, akinek 1995-ben megjelent Titokzatos számok című könyvében egyébként sok tényleges kultúrtörténeti érdekességet is találhatunk.

[Az elkallódott „mellékelt lap” helyett két példa: a harmadrendű bűvös négyzetnek (lo-su) a Szaturnusz bolygó a társa, míg a Jupiterrel egy negyedrendű bűvös négyzetet hozott kapcsolatba Cornelius Agrippa — Dürer Albert kortársa —, aki egy személyben volt számmisztikus, asztrológus és alkímista.]